

ด่วนที่สุด

ที่ ทส 0306/ ๔34

เอกสารประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณา

เรื่องที่ ๑๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
วันที่ 17/18
รับ 3 ส.ค. 52 เวลา 9.59

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน

เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

สวค. 1/67.8
วันที่ 8 ส.ค. 52
เวลา 14.00

2 มีนาคม 2552

เรื่อง มาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕3 ส.ค. 2552

จัดเข้าวาระ.....

1. เรื่องเดิม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอรายงานสรุปสถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน และมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ความเป็นมา

(1.1) จากการติดตามตรวจสอบสถานการณ์คุณภาพอากาศ โดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบอัตโนมัติอย่างต่อเนื่องของกรมควบคุมมลพิษ ในปี 2552 พบว่าหลายจังหวัดในภาคเหนือตอนบน มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{10}) สูงเกินเกณฑ์มาตรฐานหลายวัน (มาตรฐานค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) โดยพบค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ของ PM_{10} ณ เวลา 09.00 น. สูงสุด ดังนี้

จังหวัดลำปาง	272.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2552)
จังหวัดเชียงราย	249.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ 2 มีนาคม 2552)
จังหวัดเชียงใหม่	195.3 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ 2 มีนาคม 2552)
จังหวัดลำพูน	183.9 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2552)
จังหวัดพะเยา	179.2 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2552)
จังหวัดแพร่	171.8 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2552)
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	125.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (วันที่ 2 มีนาคม 2552)

(1.2) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินมาตรการควบคุมไฟป่า การเผาในที่โล่ง และลดความรุนแรงของสถานการณ์หมอกควันในปี 2552 ดังนี้

/- กระทรวง ...

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดสรรงบประมาณประจำปี 2552 ให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ในการดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า ปี 2551-2554 รวมทั้งสิ้น 16.0 ล้านบาท (จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2.5 ล้านบาท จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดลำปาง จำนวน 2.1 ล้านบาท จังหวัดลำพูน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน จำนวน 1.8 ล้านบาท)

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักและจิตสำนึกให้ประชาชนในการลดการเผาเพื่อคุณภาพอากาศที่ดีในชุมชน โดยได้ประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมรณรงค์ “90 วัน รวมพลัง หยุดเผา บรรเทาโลกร้อน” ณ บริเวณลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2552 โดยมีนายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานเปิดงาน เพื่อเป็นการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่ พัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตาม เฝ้าระวัง ควบคุมและป้องกันปัญหามลพิษหมอกควันและไฟป่า

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ประสานงานร่วมกับจังหวัดในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานจัดการไฟป่าระดับจังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติการควบคุมไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ จัดเตรียมกำลังพลสนับสนุนการดับไฟป่าในพื้นที่รับผิดชอบ มอบหมายให้ส่วนป้องกันรักษาป่าของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1-19 เพิ่มภารกิจด้านการป้องกันและควบคุมไฟป่า และเพิ่มมาตรการเข้มงวดกับบุคคลที่เข้าไปทำกิจกรรมให้เขตพื้นที่ป่าและบริเวณติดต่อกัน ให้เพิ่มความระมัดระวังในการประกอบกิจกรรมที่ต้องจุดไฟ และการนำเชื้อเพลิงเข้าพื้นที่

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้จัดการประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2552 ณ ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานการประชุม และมีผู้ว่าราชการจังหวัด 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุม เพื่อหารือมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตสถานการณ์หมอกควันที่เกิดขึ้น

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งประสานไปยังสำนักงานเลขาธิการอาเซียน และประเทศในอนุภูมิภาคแม่โขง ประกอบด้วย สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งในแต่ละประเทศโดยด่วน เพื่อช่วยลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ฝุ่นละอองในภูมิภาค

- 8 จังหวัดในภาคเหนือตอนบน ได้มีการดำเนินมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่ง โดยจัดตั้งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าระดับจังหวัดและอำเภอ แต่งตั้งให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานไฟป่าประจำท้องที่ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมืองดการเผาทุกชนิดผ่านสื่อ จัดอบรมอาสาสมัครดับไฟป่า ทำบันทึกข้อตกลงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ไฟป่า ประกาศเขตควบคุมไฟป่าระดับหมู่บ้าน ให้รางวัลนำจับผู้จุดไฟในเขตป่า และเพิ่มภารกิจชุดกู้ชีพประจำตำบลให้ทำหน้าที่ดับไฟป่า

(2) มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2550 เห็นชอบในหลักการตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันและไฟป่า ปี 2551 – 2554 กรอบวงเงินงบประมาณรวมทั้งสิ้น 3,921.11 ล้านบาท ประกอบด้วย

- แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันและไฟป่า ปี 2551 – 2554 วงเงินงบประมาณรวม 2,374.19 ล้านบาท
- แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี 2551 – 2554 วงเงินงบประมาณรวม 1,546.92 ล้านบาท

2. เรื่องที่เสนอเข้าสู่การพิจารณา

(1) ประเด็นสำคัญของปัญหา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาแล้วเห็นว่าปัญหาไฟป่า การเผาในที่โล่ง และมลพิษหมอกควัน เป็นปัญหาที่มีความสำคัญระดับชาติ จึงจำเป็นต้องบูรณาการทุกภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือและสนับสนุน เพื่อให้การควบคุมไฟป่า การเผาในที่โล่ง และการแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ ประกอบกับในขณะนี้ จังหวัดในภาคเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และแพร่ กำลังประสบกับวิกฤตสถานการณ์หมอกควัน จึงต้องมีมาตรการในการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วน

(2) ประเด็นข้อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้การควบคุมไฟป่า การเผาในที่โล่ง และการแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควัน เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ให้ คณะรัฐมนตรี พิจารณา ดังนี้

(2.1) มาตรการเร่งด่วน

(2.1.1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ ดำเนินการดังนี้
 - ก. สั่งการให้หน่วยงานในพื้นที่ทั้งหมด ทำการเฝ้าระวังและควบคุมไฟป่าอย่างเคร่งครัด
 - ข. สนธิกำลังเจ้าหน้าที่จากพื้นที่ข้างเคียงเพื่อร่วมกันเฝ้าระวังและป้องกันไฟป่า ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ในช่วงวิกฤติ
 - ค. จัดชาวบ้านในพื้นที่เป็นพนักงานดับไฟป่าเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มการเฝ้าระวังและควบคุมไฟป่าในช่วงวิกฤติ โดยใช้งบประมาณปกติประจำปี พ.ศ. 2552 ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

/ง. เพิ่มมาตรการ...

- ง. เพิ่มมาตรการเข้มงวดกับบุคคลที่เข้าไปทำกิจกรรมต่างๆ ให้เขตพื้นที่ป่าและบริเวณติดต่อกัน โดยให้เพิ่มความระมัดระวังในการประกอบกิจกรรมที่ต้องจุดไฟ และการนำเชื้อเพลิงเข้าพื้นที่
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ อย่างเข้มข้นในช่วงวิกฤตสถานการณ์หมอกควัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน เกษตรกร และประชาชนทั่วไป

(2.1.2) กระทรวงมหาดไทย

- ให้จังหวัดที่ประสบปัญหาวิกฤตสถานการณ์หมอกควัน ในระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พิจารณาประกาศพื้นที่ภัยพิบัติเพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์หมอกควัน และช่วยให้การทำงานของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ให้จังหวัดดำเนินการจ้างงานบัณฑิตตกงานและประชาชนในพื้นที่ โดยจัดตั้งเป็นทีมๆ ละ 9 คนในแต่ละหมู่บ้านในพื้นที่วิกฤตจำนวนรวมทั้งสิ้น 36,000 คน และให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกำนันและผู้ใหญ่บ้านเพื่อทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวังและควบคุมไฟที่เกิดขึ้นในพื้นที่
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สนับสนุนกำลังพล เช่น เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และเครือข่ายอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น ในการควบคุมและดับไฟในพื้นที่ โดยประสานการทำงานกับพนักงานดับไฟป่าของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กรมการปกครอง แจ้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านให้ควบคุมการเผาในที่โล่งอย่างเคร่งครัดในช่วงหน้าแล้ง โดยเฉพาะการขอความร่วมมือจากประชาชนในการงดการเผาเศษกิ่งไม้ ใบไม้ เศษวัสดุเหลือใช้ในพื้นที่เกษตร และขยะมูลฝอยในชุมชน

(2.1.3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร พิจารณาจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อทำฝนหลวงและสร้างความชุ่มชื้นในพื้นที่เมื่อสภาวะอากาศเอื้ออำนวย

(2.1.4) กระทรวงคมนาคม กำชับหน่วยงานรับผิดชอบเส้นทางหลวงทุกสาย ให้ทำการกำจัดวัชพืชบริเวณริมทางหลวงอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงหน้าแล้ง โดยห้ามมิให้กำจัดวัชพืชโดยวิธีจุดไฟเผาโดยเด็ดขาด และหามาตรการป้องกันการเกิดไฟบริเวณริมทางหลวง รวมถึงมาตรการในการดับไฟที่เกิดขึ้น เพื่อลดหมอกควัน ป้องกันอุบัติเหตุทางรถยนต์จากควันไฟที่เกิดขึ้น และป้องกันการลุกลามของไฟไปยังเขตพื้นที่ป่าและบริเวณใกล้เคียง

(2.1.5) กระทรวงการต่างประเทศ แจ้งประสานไปยังประเทศในอนุภูมิภาคแม่โขง ได้แก่ สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งในแต่ละประเทศโดยด่วน

//(2.1.6) กระทรวง...

(2.1.6) กระทรวงกลาโหม โดย กองทัพบกและกองทัพอากาศ และสำนักนายกรัฐมนตรี โดย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สนับสนุนกำลังพลในการเฝ้าระวังและตรวจติดตามจุดเกิดไฟ รวมทั้งให้สนับสนุนกำลังพล อุปกรณ์ และอากาศยานเพื่อดับไฟป่าในกรณีที่ได้รับการร้องขอ

(2.1.7) สำนักนายกรัฐมนตรี

- กรมประชาสัมพันธ์ ธรรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนงดการเผาทุกประเภท ในช่วงวิกฤติสถานการณ์หมอกควัน
- สำนักงบประมาณ พิจารณาจัดสรรงบประมาณเร่งด่วนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขวิกฤติสถานการณ์หมอกควัน

(2.2) มาตรการระยะยาว

(2.2.1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ดำเนินการจัดทำบันทึกความตกลงกับกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้บรรลุมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันเป็นภารกิจสำคัญของกระทรวง และจัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานดังกล่าว
- กรมควบคุมมลพิษ เฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กในพื้นที่ และรายงานข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ต่อไป สำหรับกรณีมลพิษหมอกควันข้ามแดน ให้ประสานเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคีตามข้อกำหนดในข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดฝึกอบรมและธรรงค์ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษา และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน มีจิตสำนึกในการช่วยควบคุมการเผาในที่โล่งอย่างต่อเนื่อง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จัดฝึกอบรมทหาร ตำรวจ และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในการต่อสู้และดับไฟป่า

(2.2.2) กระทรวงมหาดไทย

- ให้พิจารณาจัดตั้งงบประมาณประจำปีให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นไป เพื่อสนับสนุนการดำเนินมาตรการควบคุมและป้องกันการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน โดยเฉพาะการดำเนินงานตามแผนการถ่ายโอนภารกิจการควบคุมไฟป่าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2,747 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด พิจารณาการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศเพิ่มเติมให้ครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ทั้งเขตชุมชน นอกเขตชุมชน และพื้นที่รอยต่อแต่ละจังหวัด โดย กรมควบคุมมลพิษ จะให้การสนับสนุนข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- กลุ่มจังหวัด และจังหวัด กำหนดแผนงานและจัดตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันแบบบูรณาการ พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

/ (2.2.3) กระทรวง ...

(2.2.3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ถือการควบคุมการเผาในพื้นที่เกษตร เป็นหนึ่งในภารกิจหลัก และมอบหมายให้ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมพัฒนาที่ดิน ส่งเสริมสนับสนุนการเกษตรปลอดการเผา ส่งเสริมให้เครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาจัดตั้งศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา โดยให้การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อให้มีการนำไปใช้ในทางปฏิบัติอย่างจริงจังในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร โดยการบดย่อยเศษกิ่งไม้ใบไม้และหมักทำปุ๋ย เป็นต้น

(2.2.4) สำนักนายกรัฐมนตรี โดย สำนักงานประมาณ พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษ และไฟฟ้า ปี 2551 - 2554 เพื่อให้สามารถดำเนินงานควบคุมการเผาในที่โล่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอ คณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณามอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

โทรศัพท์ 0 2298 2382-4

โทรสาร 0 2298 2385